

Instituut voor de nationale rekeningen

Nationale rekeningen

Deel 1 – Eerste raming van de jaarlijkse rekeningen 2011

Inhoud van de publicatie

De nationale rekeningen van België worden opgesteld volgens de definities van het Europees Systeem van nationale en regionale Rekeningen (ESR 1995).

Een eerste raming van de nationale rekeningen, grotendeels opgesteld op basis van de kwartaalrekeningen, verschijnt in april van het jaar dat volgt op het beschouwde jaar. De publicatie omvat de ontwikkeling van de belangrijkste jaaraggregaten van de nationale economie en de rekeningen van de gezamenlijke overheid, over de laatste tien jaar, gemeten in brutotermen. Ze bestaat uit twee hoofdstukken: het eerste geeft een korte synthese van de resultaten; in het tweede hoofdstuk zijn de verschillende statistische tabellen opgenomen (verdeling van het bruto binnenlands product volgens de invalshoeken toegevoegde waarde, bestedingen en inkomens; besparingen en vorderingensaldo van de nationale economie; werkzame personen en beloning van werknemers; ontvangsten, uitgaven en financieringsaldo van de overheid).

De rekeningen zijn opgesteld op basis van de op 23 april 2012 beschikbare gegevens, behalve de gegevens met betrekking tot de overheidsrekeningen, die op 30 maart 2012 werden afgesloten.

© Instituut voor de nationale rekeningen - Nationale Bank van België,
Brussel

Alle rechten voorbehouden.
De volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van deze brochure
voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan mits
bronvermelding.

ISSN 1784-2522 (print)
ISSN 1784-2530 (online)

Voorwoord

Deze publicatie bevat de eerste ramingen van het Instituut voor de Nationale rekeningen (INR) met betrekking tot de voornaamste aggregaten van de nationale rekeningen voor het jaar 2011. De resultaten berusten grotendeels op de gegevens uit de nationale kwartaalrekeningen.

De nationale rekeningen op jaarbasis, die de maatstaf vormen voor het meten van de economische resultaten in de loop van een bepaald jaar, worden uitgedrukt in brutotermen. Het aantal werkdagen kan evenwel van jaar tot jaar die resultaten beïnvloeden. Om de interpretatie van de eindresultaten te vergemakkelijken, werden de in de toelichting opgenomen tabellen aangevuld met voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens, zoals dit gebeurt in de nationale kwartaalrekeningen.

De voorzitter van de Raad van Bestuur van het
Instituut voor de Nationale Rekeningen

Régis Massant

Brussel, mei 2012

Deze versie van de rekeningen slaat op het jaar 2011 en werd afgesloten eind april 2012. Zij integreert de recentste cijfers van de overheidsrekeningen die op 30 maart 2012 werden gepubliceerd. Vandaar dat de rekeningen in deze editie kunnen afwijken van de jaarlijkse gedetailleerde rekeningen die in september vorig jaar werden uitgebracht.

Inhoudstafel

Voorwoord	3
Inhoudstafel	5
Synthese	7
1. Algemene ontwikkeling van de economische activiteit in 2011	7
2. Oorsprong van het binnenlands product: uitsplitsing van de toegevoegde waarde	8
3. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategorieën	8
4. Arbeidsmarkt	9
Tabellen	13
1. Oorsprong van het binnenlands product: bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak	14
1.1 Ramingen tegen lopende prijzen	14
1.2 Ramingen in kettingeuro's (referentiejaar 2009)	14
1.3 Bijdragen tot de volumeverandering van het BBP t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar	15
2. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategorieën	16
2.1 Ramingen tegen lopende prijzen	16
2.2 Ramingen in kettingeuro's (referentiejaar 2009)	16
2.3 Bijdragen tot de volumeverandering van het BBP t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar	17
3. Verdeling van het binnenlands product: belangrijkste inkomenscategorieën	18
4. Beschikbaar inkomen, besparingen en vorderingenoverschot of -tekort	18
5. Arbeidsmarktstatistieken	19
5.1 Verdeling van de beloning van werknemers per bedrijfstak	19
5.2 Nationale werkgelegenheid: aantal zelfstandigen en werknemers	19
5.3 Binnenlandse werkgelegenheid: verdeling van het aantal werkzame personen per bedrijfstak	19
5.4 Arbeidsvolume per bedrijfstak: werknemers	20
Publicaties van het INR en contactpersonen	21
Algemene opmerkingen	25
Conventionele tekens	27
Lijst van afkortingen	29

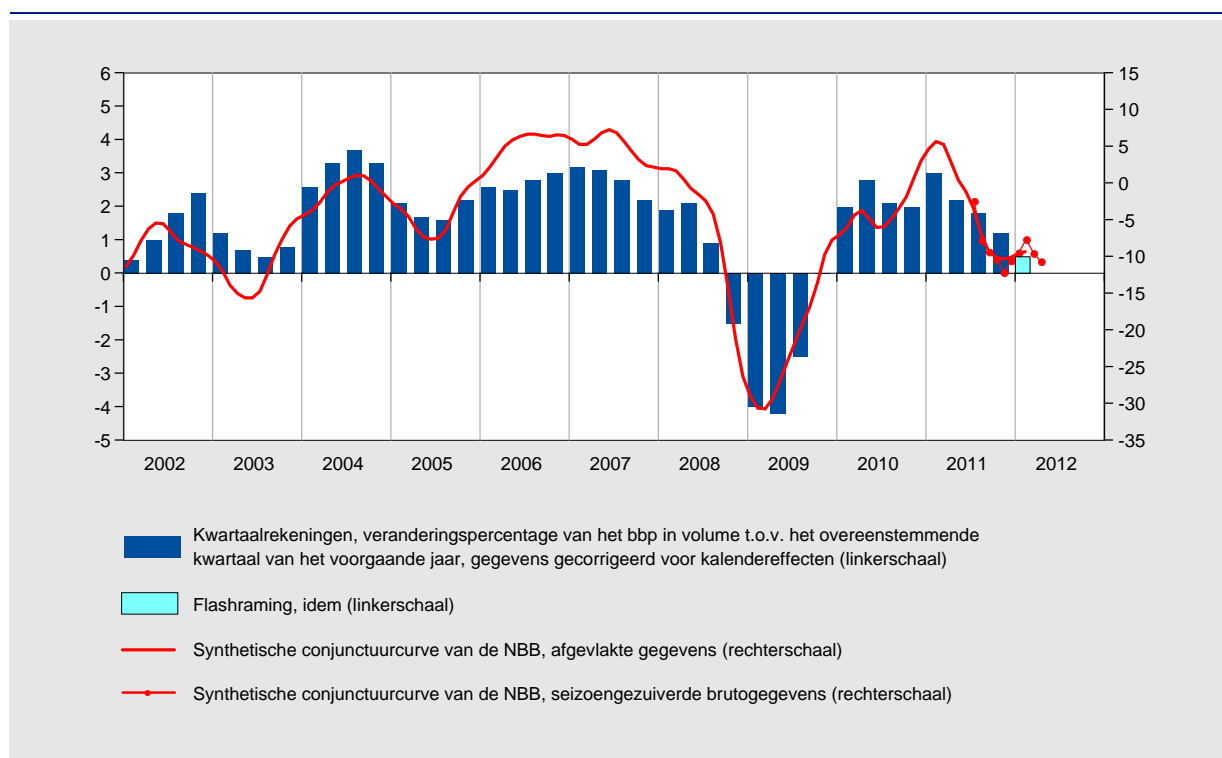
Synthese

1. Algemene ontwikkeling van de economische activiteit in 2011

De in 2010 opgetekende herstelbeweging zette zich voort in het eerste kwartaal van 2011 met een forse groei van de activiteit waardoor hij op jaarbasis een maximumpeil van +3 % bereikte. Vervolgens tekende zich een duidelijke vertraging af, net zoals in het eurogebied en de Europese Unie als geheel. Dit bracht de groei, jaar op jaar, op respectievelijk +2,2 %, +1,8 % en tenslotte +1,2 % voor de volgende drie kwartalen.

Over heel 2011 is het bruto binnenlands product (bbp) naar volume gestegen met 1,9 % in brutotermen (en met 2,0 % na zuivering voor kalenderinvloeden), na een toename met 2,2 % in 2010. Sedert het eerste kwartaal van 2011 staat het boven het peil van vóór de crisis van 2008.

GRAFIEK 1 BBP EN CONJUNCTUURVERLOOP

Bron: INR

2. Oorsprong van het binnenlands product: uitsplitsing van de toegevoegde waarde

De groei van de verschillende grote bedrijfstakken loopt in 2011 minder sterk uiteen dan in 2010.

De toegevoegde waarde nam nog sterk toe in de industrie, namelijk met 3,3 %, tegen een stijging met 4,2 % in 2010, en in de bouwnijverheid, waar de groei 3,5 % bedroeg, na een gematigde stijging van 0,5 % een jaar eerder.

In de diensten was de groei van de toegevoegde waarde beperkter en amper hoger dan het voorgaande jaar (+1,7 % in 2011, tegen +1,6 % in 2010). Hij versnelde licht in de voornamelijk aan huishoudens verleende diensten, vooral in de culturele en diverse diensten. De groei bleef daarentegen stabiel in de voornamelijk aan bedrijven verleende diensten, wat uiteenlopende ontwikkelingen verhulde, namelijk een versnelling in de bedrijfstakken 'Informatie en communicatie' en 'Zakelijke dienstverlening', terwijl in de 'Financiële dienstverlening' zelfs een daling zou zijn opgetekend.

TABEL 1 OORSPRONG VAN HET BINNENLANDS PRODUCT
(brutocijfers in volume, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	<i>p.m.</i> 2010 Vwd ¹	<i>p.m.</i> 2011 Vwd ¹
Landbouw, bosbouw, visserij	-12,2	10,5	-1,2	-4,0	-0,4	-0,8	2,4	-0,8	2,4
Industrie	0,4	1,4	3,3	-0,1	-9,9	4,2	3,3	4,2	3,3
Bouwnijverheid	4,5	9,0	1,6	0,9	-1,9	0,5	3,5	0,5	4,0
Diensten	2,2	2,5	2,9	2,0	-1,4	1,6	1,7	1,6	1,8
voornamelijk aan bedrijven verlenen ²	2,5	3,0	3,5	2,2	-2,2	1,6	1,6	1,7	1,8
voornamelijk aan huishoudens verlenen ³	1,4	1,2	1,4	1,3	0,5	1,6	1,9	1,6	1,9
Bruto binnenlands product	1,8	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,2	1,9	2,2	2,0

Bron: INR

¹ Vwd: gecorrigeerd voor de invloed van het aantal gewerkte dagen en andere kalendereffecten

² Nace-takken van G tot N

³ Nace-takken van O tot T

3. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedingscategorieën

De toename van de economische activiteit in 2011 was te danken aan de binnenlandse vraag.

De binnenlandse bestedingen werden gedreven door de forse toename van de bruto-investeringen in vaste activa van de ondernemingen die, dankzij zeer sterke stijgingen tijdens de eerste twee kwartalen, 8,8 % bedraagt over het jaar in zijn geheel. De overheidsinvesteringen versnelden fors als gevolg van de bij de lokale overheden waargenomen electorale cyclus en namen met 6,1 % toe in 2011. Daarentegen zijn de investeringen in nieuwbouw en renovatie van de particulieren vrijwel gedurende heel het jaar afgenomen, zodat de totale daling 2,8 % beloopt. De consumptieve bestedingen bij de huishoudens namen toe met 0,8 % en bij de overheid met 0,9 %, na een groei van respectievelijk 2,5 en 0,3 % een jaar eerder.

De buitenlandse vraag van haar kant is nog fors aangetrokken: het uitvoervolume van goederen en diensten steeg met 4,4 %, wat echter wel beneden de in 2010 opgetekende +9,9 % blijft. Gezien haar hoge gehalte aan ingevoerde producten weerspiegelt deze uitvoerstijging zich in het verloop van de invoer van goederen en diensten die evenwel een iets meer dynamische toename vertoonde (+4,9 %), hoofdzakelijk als gevolg van de forse groei van de investeringen van de ondernemingen. Bijgevolg is de bijdrage van de netto-uitvoer van goederen en diensten tot de bbp-groei negatief, rond 0,2 %.

TABEL 2 BESTEDING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT

(brutocijfers in volume, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	<i>p.m.</i> 2010 Vwd ¹	<i>p.m.</i> 2011 Vwd ¹
Consumptieve particuliere bestedingen	1,0	1,8	1,7	1,9	0,8	2,5	0,8	2,3	0,9
Consumptieve bestedingen van de overheid	1,3	0,9	1,8	2,4	0,8	0,3	0,9	0,3	0,6
Investerings in vaste activa	6,4	2,5	6,3	1,9	-7,9	-0,8	5,2	-1,0	5,2
Investerings van de ondernemingen	4,5	2,0	8,2	4,2	-9,3	-1,6	8,8	-1,6	8,8
Investerings in woongebouwen	10,7	6,4	3,3	-2,7	-9,2	1,6	-2,8	1,6	-2,8
Overheidsinvesteringen	8,8	-6,6	1,6	-0,6	10,4	-3,1	6,1	-3,1	6,1
Voorraadwijzigingen	0,3	0,5	0,4	0,0	-1,1	-0,1	0,5	0,0	0,8
Uitvoer van goederen en diensten	3,8	5,4	5,2	1,7	-11,2	9,9	4,4	9,9	4,4
Invoer van goederen en diensten	5,0	5,0	5,5	3,1	-10,7	8,7	4,9	8,7	5,1
Netto-uitvoer van goederen en diensten	-0,7	0,5	0,0	-1,0	-0,5	1,1	-0,2	1,2	-0,5
Bruto binnenlands product	1,8	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,2	1,9	2,2	2,0

Bron: INR

¹ Vwd : gecorrigeerd voor de invloed van het aantal gewerkte dagen en andere kalendereffecten.² Bijdrage tot de bbp-groei.

4. Arbeidsmarkt

De in aantal personen uitgedrukte werkgelegenheid, die nog genoot van het in 2010 en begin 2011 opgetekende herstel, steeg in 2011 gemiddeld met meer dan 62 000 eenheden, ruim hoger dan de netto werkgelegenheidscreatie van het voorgaande jaar (+ 37 000 personen).

De relatieve stijging van de tewerkstelling, 1,4 %, is gelijk bij zelfstandigen en loontrekkenden en uit zich in een toename van 10 000 personen bij de zelfstandige werkgelegenheid en 52 000 personen bij de gesalarieerde werkgelegenheid.

TABEL 3 WERKGELEGENHEID EN ARBEIDSVOLUME¹

(brutocijfers, veranderingen t.o.v. het voorgaande jaar)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
<i>Veranderingen in duizenden personen:</i>							
Totale binnenlandse werkgelegenheid	60,1	47,4	71,2	79,1	-7,6	37,0	62,2
Loontrekkenden	57,2	43,0	64,6	69,1	-12,1	31,0	52,0
Zelfstandigen	2,9	4,5	6,6	10,0	4,5	6,0	10,2
<i>Veranderingen in procenten:</i>							
Totale binnenlandse werkgelegenheid	1,4	1,1	1,7	1,8	-0,2	0,8	1,4
Loontrekkenden	1,6	1,2	1,8	1,9	-0,3	0,8	1,4
Zelfstandigen	0,4	0,6	1,0	1,4	0,6	0,8	1,4
Arbeidsvolume van de loontrekkenden	1,3	1,3	2,0	1,6	-1,9	1,1	1,7

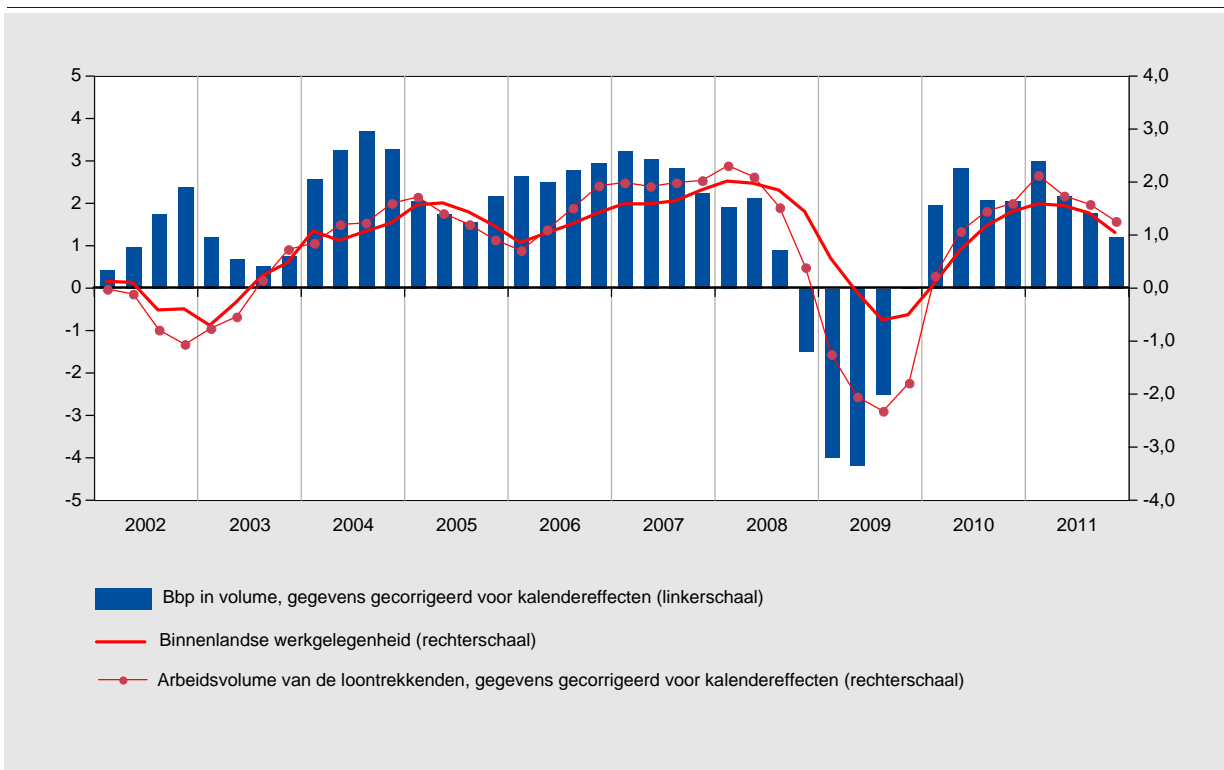
Bron: INR

¹ De werkgelegenheidsgegevens in personen zijn niet beïnvloed door het aantal gewerkte dagen, en worden bijgevolg steeds in bruto termen voorgelegd. De gewerkte uren daarentegen ondervinden echter een quasi proportionele invloed van het aantal gewerkte dagen en worden dus steeds gecorrigeerd voor kalenderinvloeden.

De netto-banencreatie is voornamelijk te vinden in de dienstensector, meer bepaald in de bedrijfstakken 'Zakelijke dienstverlening' alsook in de 'Gezondheids- en welzijnszorg'. De werkgelegenheid in de industrie gaat in 2011 opnieuw licht achteruit wat het aantal personen betreft (maar neemt licht toe als ze wordt uitgedrukt in arbeidsvolume). De bouwsector, tot slot, laat een stijging optekenen van het aantal werkenden en, meer nog, van het arbeidsvolume, gedeeltelijk onder invloed van de afschaffing van een aantal steunmaatregelen van de overheid voor energiebesparing aan het einde van het jaar.

Het aantal gewerkte uren per persoon, dat het conjunctuurverloop vrij getrouw weergeeft, is in het eerste kwartaal fors toegenomen en sedertdien onafgebroken teruggelopen: over het jaar als geheel liet het een positieve groei van 0,3 % optekenen. Net zoals in 2010 is het arbeidsvolume van de werknemers in 2011 dan ook sneller gestegen dan het aantal werkenden: de stijging belooft 1,7 % (+1,1 % in 2010), terwijl de loontrekkende werkgelegenheid toeneemt met 1,4 % in 2011, na een stijging met 0,8 % tijdens het voorgaande jaar.

GRAFIEK 2 **BBP EN ARBEIDSMARKT¹**
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

Bron: INR

De stijging van de loonkosten, opgedreven door die van de brutolonen is in 2011 fors versneld, zowel in de economie in haar geheel als in de private sector: ze bedraagt 4,4 %, na een toename met 2,3 % in 2010 in het eerste geval, en 4,6 % (+2,0 % in 2010) in het tweede.

Die versnelling kan slechts gedeeltelijk worden verklaard door de toename van het arbeidsvolume, wat betekent dat de stijging van de uurloonkosten, met 2,7 %, eveneens krachtiger is dan in 2010, toen ze 1,1 % bedroeg. Deze ontwikkeling is volledig toe te schrijven aan de brutolonen per uur, die in 2011 met 2,7 % toenamen, tegen 0,9 % een jaar eerder.

TABEL 4 LOONKOSTEN

(brutocijfers, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	<i>p.m.</i> 2010 <i>Vwd</i> ¹	<i>p.m.</i> 2011 <i>Vwd</i> ¹
TOTALE ECONOMIE									
Loonmassa	3,4	4,8	5,3	5,5	0,8	2,3	4,4	2,3	4,5
Brutolonen	3,7	4,8	4,7	5,3	0,1	2,0	4,4	2,0	4,5
Loonkost per uur	2,1	3,5	3,2	3,8	2,7	1,1	2,7	1,2	2,7
Bruto-uurlonen	2,4	3,4	2,6	3,7	2,0	0,9	2,7	0,9	2,7
PRIVATE SECTOR²									
Loonmassa	2,9	4,9	5,6	5,5	-0,2	2,0	4,6	2,1	4,7
Brutolonen	3,2	5,0	5,0	5,3	-0,8	1,8	4,8	1,9	4,9
Loonkost per uur	1,6	3,4	3,3	3,8	2,6	0,9	2,5	1,0	2,6
Bruto-uurlonen	1,9	3,5	2,7	3,6	2,0	0,7	2,7	0,8	2,8
<i>pm conventionele brutolonen</i>	2,4	2,3	1,9	3,5	2,6	0,6	2,7		

Bronnen: INR, NBB, FOD Werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg (WASO)

¹ Vwd :gecorrigeerd voor de invloed van het aantal gewerkte dagen en andere kalendereffecten² De private sector is gedefinieerd als totale economie (S.1) buiten overheidssector (S.13), behalve in 2010 waar die laatste is benaderd door het gebruik van de tak "Overheid en onderwijs"

Om een onderscheid te kunnen maken tussen de effecten van de conventionele verhogingen en de overige bestanddelen van de loonkosten, mag alleen de private sector in aanmerking worden genomen. De bruto-uurlonen stegen er eveneens met 2,7 %, een groeitempo dat identiek is aan de toename met 2,7 % die de FOD Werkgelegenheid, arbeid en sociaal overleg in de overeenkomsten vaststelde, en dit nagenoeg uitsluitend onder de invloed van de aanpassing van de lonen aan het prijsverloop.

Tabellen

1 OORSPRONG VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE PER BEDRIJFSTAK

1.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij	2.666	2.617	2.729	2.106	2.418	2.488	2.077	2.044	2.319	2.015
Nijverheid en energie	49.626	49.231	51.245	52.188	54.050	55.875	55.370	50.041	52.491	56.242
Bouwnijverheid	12.138	12.451	13.192	13.706	15.323	16.637	17.996	17.750	17.999	18.967
Diensten										
Handel, vervoer en horeca	47.403	50.788	53.656	56.431	58.505	62.093	63.995	61.416	63.914	66.474
Informatie en communicatie	9.963	10.112	10.820	11.231	11.698	12.380	12.875	13.128	13.256	13.651
Financiële dienstverlening	14.789	14.489	15.860	16.139	16.546	16.757	16.382	18.649	20.574	20.029
Verhuur en handel van onroerend goed	22.553	23.033	23.372	24.995	26.678	28.367	29.466	28.263	28.555	29.474
Zakelijke dienstverlening	26.825	28.302	30.179	32.067	34.512	37.314	39.990	39.426	40.404	42.025
Overheid en onderwijs	33.234	34.527	35.528	37.484	39.305	40.957	43.290	44.794	46.210	48.066
Gezondheids- en welzijnszorg	16.063	16.815	17.691	18.493	19.298	20.404	21.914	23.009	23.995	25.033
Cultuur, recreatie, overige diensten	4.866	4.985	5.351	5.591	5.806	6.038	6.287	6.202	6.461	6.815
Productgebonden belastingen min subsidies	28.495	28.808	31.665	33.006	34.691	36.505	36.744	36.065	38.510	39.513
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	268.620	276.156	291.287	303.435	318.829	335.814	346.385	340.788	354.688	368.304

1.2 RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2009)

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij	2.112	1.959	2.062	1.810	1.999	1.975	2.053	2.044	2.027	2.076
Nijverheid en energie	51.685	51.232	52.853	53.080	53.819	55.588	55.544	50.041	52.130	53.861
Bouwnijverheid	14.510	14.660	15.509	16.202	17.653	17.934	18.088	17.750	17.838	18.469
Diensten										
Handel, vervoer en horeca	57.421	59.559	60.223	60.101	60.348	63.278	63.973	61.416	62.780	64.162
Informatie en communicatie	10.871	11.102	11.624	11.632	11.976	12.372	12.787	13.128	13.105	13.514
Financiële dienstverlening	16.315	15.248	16.721	17.285	18.966	18.621	18.717	18.649	18.786	18.530
Verhuur en handel van onroerend goed	27.088	27.539	27.551	27.444	27.767	27.923	28.535	28.263	28.744	28.995
Zakelijke dienstverlening	29.376	30.453	31.438	34.526	36.499	38.747	40.503	39.426	40.097	40.887
Overheid en onderwijs	41.918	42.463	42.970	43.689	44.326	44.668	44.983	44.794	45.253	45.818
Gezondheids- en welzijnszorg	20.527	20.597	20.948	21.097	21.134	21.706	22.130	23.009	23.653	24.239
Cultuur, recreatie, overige diensten	5.648	5.657	5.956	6.084	6.239	6.305	6.523	6.202	6.318	6.578
Productgebonden belastingen min subsidies	32.725	32.507	35.078	35.638	36.815	38.110	36.707	36.065	37.681	37.966
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	310.068	312.569	322.782	328.462	337.390	347.241	350.608	340.788	348.414	355.102

1.3 BIJDRAGEN TOT DE VOLUMEVERANDERING VAN HET BBP T.O.V. DEZELFDE PERIODE VAN HET VOORGAANDE JAAR

(procenten, brutogegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nijverheid en energie	-0,1	-0,2	0,6	0,1	0,2	0,6	0,0	-1,6	0,6	0,5
Bouwnijverheid	0,0	0,0	0,3	0,2	0,4	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,2
Diensten	1,2	1,1	1,6	1,4	1,6	1,9	1,3	-0,9	1,1	1,1
Handel, vervoer en horeca	0,2	0,7	0,2	0,0	0,1	0,9	0,2	-0,7	0,4	0,4
Informatie en communicatie	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Financiële dienstverlening	0,4	-0,4	0,5	0,2	0,5	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Verhuur en handel van onroerend goed	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	-0,1	0,1	0,1
Zakelijke dienstverlening	0,1	0,4	0,3	1,0	0,6	0,7	0,5	-0,3	0,2	0,2
Overheid en onderwijs	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	-0,1	0,1	0,2
Gezondheids- en welzijnszorg	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,3	0,2	0,2
Cultuur, recreatie, overige diensten	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,1
Productgebonden belastingen min subsidies	0,3	-0,1	0,8	0,2	0,4	0,4	-0,4	-0,2	0,5	0,1
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	1,4	0,8	3,3	1,8	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,2	1,9

2 BESTEDING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN

2.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	141.426	144.490	150.256	155.935	163.512	171.088	179.987	179.697	187.476	195.164
Consumptieve bestedingen van de overheid	60.306	63.179	65.654	68.797	71.510	74.668	79.966	83.570	85.685	88.751
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming	51.368	52.185	57.849	62.685	66.710	72.881	77.240	71.178	71.516	76.820
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	34.564	34.529	38.350	40.340	42.269	46.659	49.886	45.173	44.977	49.956
Bruto-investeringen in woongebouwen ²	12.358	13.107	14.892	17.277	19.439	20.986	22.000	20.243	20.771	20.609
Bruto-investeringen van de overheid	4.446	4.549	4.607	5.068	5.002	5.237	5.355	5.762	5.768	6.256
Voorraadverandering	97	1.378	3.216	4.083	4.944	4.273	6.228	-2.948	438	2.007
Netto-uitvoer van goederen en diensten (uitvoer - invoer)	15.423	14.925	14.313	11.935	12.152	12.905	2.963	9.292	9.573	5.562
Totale uitvoer	206.015	204.173	221.194	238.737	257.498	277.203	292.766	246.335	283.533	312.932
Totale invoer	190.592	189.248	206.881	226.802	245.346	264.298	289.803	237.043	273.961	307.369
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	268.620	276.156	291.287	303.435	318.829	335.814	346.385	340.788	354.688	368.304

¹ Consumptieve bestedingen van de huishoudens en de instellingen zonder winstoogmerk (IZW's).

² Renovatiewerken, registratierechten en kosten van notariële akten inbegrepen.

2.2 RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2009)

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	163.326	164.526	167.294	169.036	172.092	175.071	178.342	179.697	184.158	185.639
Consumptieve bestedingen van de overheid	75.684	76.749	77.776	78.788	79.522	80.947	82.921	83.570	83.795	84.514
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming	60.650	60.691	65.439	69.646	71.396	75.864	77.302	71.178	70.592	74.277
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	38.581	38.101	41.490	43.341	44.198	47.807	49.829	45.173	44.434	48.359
Bruto-investeringen in woongebouwen ²	16.843	17.410	18.806	20.828	22.170	22.903	22.288	20.243	20.575	19.994
Bruto-investeringen van de overheid	5.066	5.121	5.077	5.524	5.162	5.246	5.217	5.762	5.584	5.924
Voorraadverandering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto-uitvoer van goederen en diensten (uitvoer - invoer)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale uitvoer	222.094	223.204	236.929	245.939	259.340	272.727	277.446	246.335	270.779	282.659
Totale invoer	207.635	208.676	221.477	232.611	244.276	257.650	265.539	237.043	257.603	270.119
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	310.068	312.569	322.782	328.462	337.390	347.241	350.608	340.788	348.414	355.102

¹ Consumptieve bestedingen van de huishoudens en de instellingen zonder winstoogmerk (IZW's).

² Renovatiewerken, registratierechten en kosten van notariële akten inbegrepen.

2.3 BIJDRAGEN TOT DE VOLUMEVERANDERING VAN HET BBP T.O.V. DEZELFDE PERIODE VAN HET VOORGAANDE JAAR

(procenten, brutogegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	0,3	0,4	0,9	0,5	0,9	0,9	1,0	0,4	1,3	0,4
Consumptieve bestedingen van de overheid	0,7	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,5	0,2	0,1	0,2
Bruto binnenlandse kapitaalvorming	-1,1	0,1	1,7	1,6	1,0	1,7	0,5	-2,9	-0,3	1,5
Bruto kapitaalvorming	-0,9	0,0	1,5	1,3	0,5	1,3	0,4	-1,8	-0,2	1,1
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	-0,7	-0,2	1,1	0,6	0,3	1,1	0,6	-1,3	-0,2	1,1
Bruto-investeringen in woongebouwen	-0,3	0,2	0,4	0,5	0,4	0,2	-0,2	-0,6	0,1	-0,2
Bruto-investeringen van de overheid	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,2	-0,1	0,1
Voorraadverandering	-0,1	0,1	0,3	0,3	0,5	0,4	0,0	-1,1	-0,1	0,5
Netto-uitvoer van goederen en diensten	1,5	0,0	0,3	-0,7	0,5	0,0	-1,0	-0,5	1,1	-0,2
Totale uitvoer	1,9	0,4	4,5	2,9	4,3	4,2	1,4	-9,5	7,2	3,5
Totale invoer	0,5	0,4	4,2	3,6	3,7	4,2	2,4	-9,0	6,0	3,8
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	1,4	0,8	3,3	1,8	2,7	2,9	1,0	-2,8	2,2	1,9

¹ Consumptieve bestedingen van de gezinshuishoudingen en de instellingen zonder winstoogmerk (IZW's).

3 VERDELING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BELANGRIJKSTE INKOMENSCATEGORIEËN, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Beloning van werknemers	140.818	143.408	147.333	152.328	159.652	168.043	177.257	178.637	182.672	190.761
Lonen	104.191	105.841	108.929	113.001	118.393	123.929	130.530	130.660	133.243	139.163
Sociale premies	36.627	37.567	38.404	39.327	41.258	44.115	46.727	47.977	49.429	51.599
Bruto exploitatieoverschot en bruto gemengd inkomen ¹	96.248	100.706	109.139	115.807	122.126	130.359	131.709	126.003	134.274	139.375
Netto belastingen op productie en invoer	31.554	32.042	34.815	35.300	37.051	37.412	37.418	36.148	37.741	38.168
Bruto binnenlands inkomen tegen marktprijzen	268.620	276.156	291.287	303.435	318.829	335.814	346.385	340.788	354.688	368.304

¹ Met inbegrip van het verbruik van vaste activa (afschrijvingen).

4 BESCHIKBAAR INKOMEN, BESPARINGEN EN VORDERINGENOVERSCHOT OF -TEKORT, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bruto binnenlands inkomen tegen marktprijzen	268.620	276.156	291.287	303.435	318.829	335.814	346.385	340.788	354.688	368.304
Saldo van de primaire inkomens van/naar het buitenland	3.637	4.203	3.218	1.988	2.724	3.366	4.966	-2.145	6.278	6.313
Bruto nationaal inkomen	272.257	280.359	294.505	305.423	321.554	339.180	351.351	338.643	360.966	374.617
Verbruik van vaste activa	40.613	42.672	45.125	47.577	51.034	53.971	57.226	58.407	60.843	63.575
Netto nationaal inkomen	231.644	237.687	249.380	257.846	270.519	285.209	294.125	280.236	300.123	311.042
Saldo van de inkomensoverdrachten van/naar het buitenland	-3.033	-3.694	-4.350	-4.182	-4.120	-3.060	-4.211	-4.910	-4.663	-5.109
Netto nationaal beschikbaar inkomen	228.611	233.993	245.030	253.665	266.400	282.149	289.914	275.326	295.460	305.933
Nationale consumptie	201.731	207.669	215.910	224.731	235.023	245.756	259.953	263.266	273.162	283.915
Netto nationale besparingen	26.880	26.324	29.120	28.933	31.377	36.393	29.961	12.060	22.298	22.018
Investeringen in vaste activa	51.368	52.185	57.849	62.685	66.710	72.881	77.240	71.178	71.516	76.820
Voorraadverandering	97	1.378	3.215	4.083	4.944	4.273	6.228	-2.948	438	2.007
Saldo van de kapitaaltransacties met het buitenland	-375	-71	-53	-161	-74	-200	-180	-203	-278	-343
Vorderingenoverschot (+)/-tekort (-) van de totale economie	15.569	15.251	13.024	9.425	10.747	12.116	2.181	1.032	10.943	6.337

5 ARBEIDSMARKTSTATISTIEKEN

5.1 VERDELING VAN DE BELONING VAN WERKNEMERS PER BEDRIJFSTAK

(binnenlands concept, miljoenen euro's, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij	274	290	302	302	315	335	350	379	386	411
Nijverheid en energie	31.300	31.013	31.380	31.507	32.444	33.861	34.734	32.896	33.266	34.028
Bouwnijverheid	6.900	6.998	7.212	7.370	7.958	8.496	9.067	9.265	9.396	10.207
Diensten	102.344	105.107	108.440	113.149	118.935	125.352	133.106	136.097	139.624	146.115
Handel, vervoer en horeca	28.932	29.782	30.631	31.472	32.980	34.771	36.815	37.541	38.136	39.696
Informatie en communicatie	5.753	5.602	5.603	5.690	5.936	6.293	6.692	6.854	6.762	6.914
Financiële dienstverlening	8.772	8.647	8.717	8.924	9.197	9.668	9.925	9.828	9.687	9.977
Verhuur en handel van onroerend goed	530	565	592	629	617	677	731	758	772	817
Zakelijke dienstverlening	12.586	12.801	13.603	14.427	15.787	17.218	18.648	18.321	19.204	20.690
Overheid en onderwijs	30.770	32.022	32.949	34.730	36.311	37.777	39.939	41.473	42.724	44.345
Gezondheids- en welzijnszorg	11.780	12.385	12.838	13.614	14.282	14.988	16.133	16.983	17.890	19.034
Cultuur, recreatie, overige diensten	3.222	3.303	3.507	3.663	3.825	3.961	4.223	4.339	4.451	4.642
Totale beloning van werknemers	140.818	143.408	147.333	152.328	159.652	168.043	177.257	178.637	182.672	190.761

5.2 NATIONALE WERKGELEGENHEID: AANTAL ZELFSTANDIGEN EN WERKNEMERS

(duizenden personen, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Zelfstandigen	689,1	688,8	691,7	694,6	699,1	705,7	715,7	720,2	726,2	736,4
Werknemers	3.541,5	3.540,8	3.583,8	3.642,5	3.687,7	3.754,0	3.823,7	3.812,7	3.844,5	3.896,5
Totaal aantal werkzame personen	4.230,5	4.229,6	4.275,5	4.337,1	4.386,7	4.459,7	4.539,4	4.532,9	4.570,7	4.632,9

5.3 BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID: VERDELING VAN HET AANTAL WERKZAME PERSONEN PER BEDRIJFSTAK

(duizenden personen, bruto gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij	76,6	76,4	75,6	74,9	73,1	70,7	69,2	67,2	64,5	62,5
Nijverheid en energie	681,0	660,8	648,3	642,6	638,3	636,9	637,6	609,7	590,7	587,7
Bouwnijverheid	243,5	239,4	238,3	242,0	252,3	262,0	268,7	270,5	272,3	278,4
Diensten	3.162,7	3.183,5	3.241,7	3.304,4	3.347,8	3.413,1	3.486,4	3.506,9	3.563,7	3.624,9
Handel, vervoer en horeca	977,9	976,6	979,1	985,9	984,0	994,3	1.003,0	992,8	993,1	1.000,8
Informatie en communicatie	98,9	95,4	95,5	98,7	101,4	104,7	108,1	107,9	106,3	107,2
Financiële dienstverlening	146,6	144,2	142,9	142,5	142,4	143,1	140,1	138,7	137,4	138,0
Verhuur en handel van onroerend goed	20,3	21,2	21,7	22,1	20,2	20,5	21,4	22,8	23,3	24,0
Zakelijke dienstverlening	569,4	576,7	600,2	624,6	656,5	693,0	731,7	737,5	768,7	797,6
Overheid en onderwijs	723,0	730,5	746,9	761,1	767,1	774,1	784,9	797,2	804,5	805,1
Gezondheids- en welzijnszorg	424,5	436,7	446,7	460,1	470,8	481,9	494,6	509,3	527,8	545,0
Cultuur, recreatie, overige diensten	202,0	202,3	208,6	209,4	205,4	201,4	202,6	200,7	202,7	207,2
Totale binnenlandse werkgelegenheid	4.163,7	4.160,2	4.203,9	4.264,0	4.311,5	4.382,7	4.461,8	4.454,3	4.491,3	4.553,5

5.4 ARBEIDSVOLUME PER BEDRIJFSTAK: WERKNEMERS

(miljoenen uren, voor kalendereffecten gezuiverde gegevens)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Landbouw, bosbouw en visserij	21,1	22,7	23,4	23,4	25,7	26,3	27,3	28,4	29,4	30,9
Nijverheid en energie	1.021,6	986,2	971,1	959,5	957,8	957,6	949,5	871,9	864,2	871,4
Bouwnijverheid	280,4	275,9	277,7	277,6	292,2	304,0	312,2	308,0	306,0	323,5
Diensten	3.723,0	3.755,8	3.829,9	3.908,3	3.961,1	4.052,7	4.135,7	4.115,9	4.182,3	4.246,1
Handel, vervoer en horeca	1.152,6	1.160,4	1.161,9	1.169,7	1.181,4	1.209,7	1.229,7	1.214,1	1.215,5	1.223,8
Informatie en communicatie	153,4	146,3	143,7	147,2	151,2	155,7	159,5	160,0	156,7	156,2
Financiële dienstverlening	204,5	200,5	194,5	195,4	195,0	197,2	193,5	191,5	189,4	189,6
Verhuur en handel van onroerend goed	23,4	24,8	25,5	26,2	24,2	24,5	25,7	27,1	27,4	28,2
Zakelijke dienstverlening	487,1	495,8	528,4	554,5	583,7	620,0	652,3	622,3	657,1	685,1
Overheid en onderwijs	1.031,3	1.039,1	1.068,8	1.089,6	1.094,0	1.107,0	1.121,9	1.135,9	1.147,6	1.149,7
Gezondheids- en welzijnszorg	460,6	478,2	488,0	504,9	516,2	527,5	541,5	555,8	577,8	598,1
Cultuur, recreatie, overige diensten	210,2	210,9	219,1	221,0	215,5	211,2	211,5	209,2	210,8	215,4
Totaal aantal uren	5.046,0	5.040,6	5.102,1	5.168,9	5.236,7	5.340,6	5.424,7	5.324,2	5.381,8	5.472,0

Publicaties van het INR en contactpersonen

Het Instituut voor de nationale rekeningen publiceert naast de belangrijkste aggregaten nog andere cijfers uit de nationale en regionale rekeningen. De overgrote meerderheid van de gegevens wordt verspreid op papier, maar alle publicaties zijn beschikbaar in pdf-formaat via de link:

<http://www.nbb.be/doc/DQ/N/planningPapPub.htm>

De cijfergegevens kunnen worden opgevraagd via de interactieve databank Belgostat Online. Hieronder volgt per publicatie een korte beschrijving.

1. Gedetailleerde nationale rekeningen

De publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen verschijnt eind juli. Zij bestaat uit gedetailleerde tabellen met de samenstelling en verdeling van het binnenlands product, de productie en inkomensvormingsrekening alsook de belangrijkste bestedingscomponenten, de sectorrekeningen en de werkgelegenheid.

2. Kwartaalrekeningen en eerste raming van de jaarrekeningen

De kwartaalrekeningen bevatten de eerste ramingen van de voornaamste nationale aggregaten. Zij verschijnen vier maal per jaar, 120 dagen na het verloop van het kwartaal waarop de rekeningen betrekking hebben. Samen met de resultaten van het vierde kwartaal verschijnt de eerste schatting van de jaarrekeningen, die grotendeels gebaseerd is op de kwartaalrekeningen.

In de kwartaalrekeningen, die consistent zijn met de nationale jaarrekeningen, worden de belangrijkste aggregaten uit zowel het bestedings-, inkomens- als productieoogpunt gepresenteerd. Zij bevatten ook de voornaamste saldi uit de sectorrekeningen. Ook de werkgelegenheid, het arbeidsvolume van de loontrekkenden en de beloning van werknemers per bedrijfstak wordt geschat.

Teneinde zo snel mogelijk cijfers betreffende het meest recente kwartaal ter beschikking te stellen, verschijnt reeds na 30 dagen een flash-raming van de bbp-groei (zowat 50 dagen in het geval van het vierde kwartaal). Deze wordt wel niet opgesplitst naar de verschillende deelcomponenten van het bbp. Een eerste raming van deze opsplitsing en van de andere aggregaten van de economie wordt 70 dagen na het einde van het kwartaal verspreid.

3. Rekeningen van de institutionele sectoren

De **jaarrekeningen** van de institutionele sectoren zijn opgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen (cf. punt 1). Eind juli worden ze uitgebracht via de database van de Nationale Bank van België, Belgostat Online.

De complete rekeningenreeks voor de niet-financiële vennootschappen wordt gepubliceerd. De institutionele sectoren bestaan uit de niet-financiële vennootschappen, de financiële instellingen (en subsectoren), de overheid, de huishoudens, de IZW's t.b.v. huishoudens en het buitenland (en subsectoren).

De **kwartaalrekeningen** van de institutionele sectoren worden vier maal per jaar verspreid, 105 dagen na het einde van het kwartaal waarop zij betrekking hebben. Deze kwartaalrekeningen zijn in overeenstemming met hun jaarlijks equivalent (zie hierboven), maar zijn minder gedetailleerd. De focus ligt op de meest relevante aggregaten, in het bijzonder door middel van sleutelindicatoren en componenten. Deze rekeningen bevatten eveneens de kwartaalrekeningen van de overheid die tot oktober 2010 werden opgenomen in de publicatie van de kwartaalrekeningen over de voornaamste nationale aggregaten.

4. Rekeningen van de overheid

De kwartaalrekeningen van de overheid worden samen met de rekeningen van de institutionele sectoren verspreid (zie punt 3).

Jaarlijks worden twee ramingen van de jaarrekeningen van de overheid opgesteld, waarvan de resultaten worden gepubliceerd op de website van de Nationale Bank van België.

In de maand april volgend op het referentiejaar wordt een eerste raming gepubliceerd in de vorm van tabellen van ontvangsten en uitgaven van de overheid.

De tweede raming, die in de maand juli wordt verspreid, omvat de volledige rekeningen van de overheid en haar subsectoren. Die versie bevat de gegevens die nodig zijn voor de analyse van de overheidsfinanciën en hun verhouding tot de rest van de economie. Deze rekeningen worden overgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen.

5. Aanbod- en gebruikstabellen

Op het einde van ieder jaar verschijnen de aanbod- en gebruikstabellen. Zij geven een beeld van de structuur van de productiekosten, van het inkomen dat wordt gegenereerd in het productieproces en van de goederen- en dienstenstromen die ofwel uit binnenlandse productie voortvloeien ofwel het resultaat zijn van in- en uitvoer.

6. Regionale rekeningen: aggregaten per bedrijfstak en rekening van de huishoudens

Op het einde van ieder jaar verschijnen de jaarlijkse regionale rekeningen. Zij verdelen per gewest, provincie en arrondissement meerdere variabelen uit de nationale rekeningen, waarmee ze volledig consistent zijn.

Naast de regionale bruto toegevoegde waarde en beloning van werknemers, bevat de publicatie ook de geregionaliseerde gegevens over het aantal werkzame personen en over de bruto investeringen in vaste activa. Ook de regionale cijfers met betrekking tot de rekening van de huishoudens maken deel uit van het geheel. Wat dit laatste betreft, gaat het om de belangrijkste

variabelen uit de rekening voor de bestemming van de primaire inkomens (beloning van werknemers en inkomen uit vermogen) en de secundaire inkomensverdeling (belastingen, sociale bijdragen en uitkeringen en beschikbaar inkomen).

7. Historische reeksen

In oktober 2002 werden de historische reeksen van de nationale rekeningen volgens het ESR1995 gepubliceerd.

De historische reeksen, die de periode 1970-1995 bestrijken, omvatten:

- de samenstelling van het bruto binnenlands product vanuit de drie invalshoeken van de nationale rekeningen tegen lopende prijzen tegen de prijzen van 1995;
- de toegevoegde waarde per bedrijfstak (31 bedrijfstakken) tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995;
- de beloning van werknemers per bedrijfstak (31 bedrijfstakken) tegen lopende prijzen;
- de finale consumptie van de huishoudens per product (16 producten) tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995;
- de sectorrekeningen;
- de kapitaalgoederenvoorraad en investeringen tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995.

Met uitzondering van de overheidsrekening, die voor de periode vanaf 1970 volgens het ESR1995 werd opgesteld, werden de sectorrekeningen slechts tot 1985 geretropoleerd. Het grootste deel van de belangrijkste informatiebronnen voor de financiële en niet-financiële ondernemingen is immers pas vanaf dat jaar beschikbaar. De rekening van de financiële vennootschappen werd overigens niet geretropoleerd naar subsectoren.

8. Contactpersonen

– Methodologie

Geert Detombe Tel. +32 2 221 30 40 Fax +32 2 221 32 30
e-mail: geert.detombe@nbb.be

– Productieoptiek van het bbp en aanbod- en gebruikstabellen

Hans De Dyn Tel. +32 2 221 30 38 Fax +32 2 221 31 43
e-mail: hans.dedyn@nbb.be

– Bestedingsoptiek van het bbp en kapitaalgoederenvoorraad

Bernadette Boudry Tél. +32 2 221 47 54 Fax +32 2 221 31 43
e-mail: bernadette.boudry@nbb.be

– Sectorrekeningen

Catherine Rigo Tel. +32 2 221 44 08 Fax +32 2 221 32 30
e-mail: catherine.rigo@nbb.be

– Rekeningen van de overheid

Claude Modart Tel. +32 2 221 30 26 Fax +32 2 221 32 30
e-mail: claude.modart@nbb.be

– Kwartaalrekeningen, flashraming en arbeidsmarkt

Isabelle Brumagne Tel. +32 2 221 28 77 Fax +32 2 221 31 07
e-mail: isabelle.brumagne@nbb.be

– Regionale rekeningen

Monica Maesele Tel. +32 2 221 30 28 Fax +32 2 221 31 43
e-mail: monica.maesele@nbb.be

– Verspreiding van de reeksen (online consultaties)

Alexander Foket Tel. +32 2 221 30 45 Fax +32 2 221 32 30
e-mail: alexander.foket@nbb.be

Algemene opmerkingen

In een aantal tabellen zijn de totalen, ten gevolge van afrondingen, niet steeds gelijk aan de som van de rubrieken.

De website van de Nationale Bank van België (<http://www.nbb.be/app/cal/N/calthema.htm>) bevat de publicatiekalender van de belangrijkste economische statistieken opgesteld door de Bank en het INR.

In uitvoering van de SDDS-verplichting (IMF's Special Data Dissemination Standard) zijn ook alle statistieken die deel uitmaken van de SDDS in de kalender opgenomen. Publicatiedata zijn overgenomen van de instelling die de statistiek opstelt; sommige onder hen publiceren via hun eigen verspreidingskanalen ruimere kalenders over hun statistieken dan die vermeld op de website van de Bank.

Conventionele tekens

r	ramingen
v	voorlopig resultaat
-	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
p.m.	pro memorie
0 of 0,0	nul of minder dan de helft van de laatst in aanmerking genomen eenheid

Lijst van afkortingen

BBP	bruto binnenlands product
BNI	bruto nationaal inkomen
ESR	Europees systeem van nationale en regionale rekeningen
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IZW	Instelling zonder winstoogmerk
SDDS	Special Data Dissemination Standard (IMF)

Bestellingen

Op de internetsite van de Nationale Bank van België, via de rubriek "e-service", kan u een gratis e-mailabonnement nemen op deze statistische publicatie. Deze wordt u dan automatisch op de publicatiedatum via e-mail toegezonden.

Via de rubriek "Print-on-demand" kan u tegen betaling een papieren versie van deze publicatie bestellen.

(<http://www.nbb.be/pub/stats/stats.htm?l=nl&tab=Publications>)

Voor meer informatie

Wie meer informatie wenst over de inhoud, de methodologie, de berekeningswijze en de bronnen kan terecht bij de dienst nationale & regionale rekeningen en conjunctuur van de Nationale Bank van België.

Tel. +32 2 221 44 08 — Fax +32 2 221 32 30
nationalaccounts@nbb.be

Nationale Bank van België
Naamloze vennootschap
RPR Brussel — Ondernemingsnummer: 0203.201.340
Maatschappelijke zetel: de Berlaimontlaan 14 — BE-1000 Brussel
www.nbb.be

Verantwoordelijke uitgever
Rudi Acx
Chef van het departement Algemene statistiek

© Illustraties: Nationale Bank van België

Opmaak: NBB Algemene statistiek
Omslag: NBB TS — Prepress & Image

Gepubliceerd in mei 2012